

Försvarsdepartementet
Fo.remissvar@regeringskansliet.se
Fo.ssk@regeringskansliet.se

Tåg företagens yttrande gällande En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

Tåg företagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation med cirka 70 medlemmar som har närmare 17 000 medarbetare. Bland medlemmarna finns de flesta av Sveriges aktiva tågoperatörer.

Tåg företagen är inte direkt remissinstans gällande utredningen i fråga men givet den angelägenhet som den svenska försörjningsberedskapen har för transportsystemet är det av vikt att för Sveriges järnvägsföretag framföra synpunkter enligt nedan.

Förslaget i korthet

I betänkandet En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50) presenteras i stora drag en modell för hur Sveriges nationella försörjningsberedskap ska organiseras och analyseras samt ett utpekande av ansvariga för olika områden. Förslaget betonar bland annat att det mellan sektorer samt mellan det offentliga och privata finns ett stort beroende. Utredningen tydliggör även att försörjningsberedskapen kommer ta lång tid att bygga upp och att förslagen som presenteras skall betraktas som långsiktiga.

Mer konkret föreslås bland annat en försörjningsanalys gällande landets samlade behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. Analysen skall innehålla förslag på åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa samhällets behov av varor och tjänster.

Förslaget lyfter även frågan om beredskapslager och pekar ut Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som ansvarig myndighet. MSB föreslås även att lyftas upp till nationellt samordnande myndighet för försvarsberedskap. Myndigheter ska även ta fram behovs- och försörjningsanalyser som grund för den nationella försörjningsanalys som MSB ska arbeta fram. Även Trafikverkets uppdrag som sektorsansvarig myndighet föreslås breddas till att även analysera transporter och beakta transportörer och logistikcentrum.

Näringslivets roll i försörjningsberedskapen stärks också där samtliga beredskapsmyndigheter föreslås ha rätt att inhämta nödvändig information från näringslivet för genomförandet av sitt analysarbete.

Tågföretagens synpunkter

Tågföretagen ställer sig över lag positiva till betänkandet i fråga och de förslag och slutsatser som presenteras. Det är positivt att betänkandet tydliggör att staten bär huvudansvaret för försörjningsberedskapen och dess finansiering. Det är också positivt att betänkandet tydliggör att företagens försörjningsberedskap ska regleras genom avtal.

Den svenska försörjningsberedskapen är beroende av näringslivet. En fungerande samverkan mellan näringsliv och stat är därmed avgörande i detta sammanhang och för att öka totalförsvarets förmåga. Vidare är det av vikt att den svenska beredskapsuppbyggnaden inte ställer krav på näringslivet som på lång sikt kan ha en negativ effekt på Sverige som ett attraktivt land att vara verksam och att investera i.

Betänkandet betonar i ett flertal sammanhang vikten av samverkan – vilket Tågföretagen tillstyrker och vill ytterligare poängtera är avgörande för en fungerande beredskap där det offentliga och privata är beroende av varandra. God samverkan är också fundamental för rationellt resursnyttjande och bidrar till synergier i systemet. Det är dock viktigt att hänsyn tas till informationssäkerhet och dataskydd när information inhämtas från näringslivet så att exempelvis affärshemligheter eller, i vårt fall, även resenärers uppgifter inte hamnar fel. Informationsinhämtning behöver därför inhämtas baserat på behov och inte innebära någon onödig administrativ belastning på företagen.

Samverkan kommer att i stor utsträckning präglade försörjningsanalyser som behöver genomföras. Specifik branschkompetens saknas sannolikt inom olika områden på myndighetssidan. Detta innebär att det behöver vara nära kontakter mellan företag, arbetsgivar- och branschorganisationer och myndigheter.

Vidare anser Tågföretagen att det är relevant och rimligt att MSB innehar den samordnande funktionen för den svenska försörjningsberedskapen i form av att, som nämns i utredningen, ett försörjningsberedskapsråd inrättas. MSB ska även vara en central kontakt för företag vad gäller information och vägledning gällande regler, test – och certifieringsförfaranden, tillfälliga regelförändringar, dispenser och liknande. Detta förslag, som en direkt kontakt för företagen är positivt för företagens arbete och som komplement till de redan etablerade myndighetsrelationer som finns inom järnvägen.

Transporter och försörjningsberedskap

Transportsektorn innehar en central funktion för att ett samhälle ska fungera i fredstid. Denna funktion blir därmed än viktigare i situationer av höjd beredskap. Det är således positivt att Trafikverket får i uppdrag att som sektorsansvarig myndighet ansvara för att tillgodose totalförsvarets behov av transporter – både vid fredstida kriser och i krig. Det är även positivt att uppdraget omfattar både transporter och logistikcentrum.

Då transporttjänster som i vårt fall tillhandahålls av järnvägsföretag för totalförsvaret utförs av privata aktörer, kräver detta uppdrag omfattande och väl fungerande samverkan med järnvägsföretagen. Det är också av vikt att poängtera

att detta arbete inte får ålägga järnvägsföretagen ytterligare administrativ börda eller kostnader. Tågföretagen förväntar sig därmed att en stor del av det planerings- och analysarbete som behöver genomföras sker i redan etablerade grupper, till exempel BT POS. Det finns givetvis möjlighet att representanter från Tågföretagens medlemmar och/eller kansli stödjer Trafikverket med relevant kompetens och eventuella operativa insatser för att myndigheten ska klara av denna uppgift.

När det gäller behov av transportkapacitet ser Tågföretagen att detta sker via upphandling och kommersiella avtal mellan den som har behov av transport samt järnvägsbolaget. Till detta behövs även ersättnings- och försäkringsfrågor kartläggas så att alla oklarheter kring dessa frågor utreds. Vi ser det även som självklart att dessa avtal upprättas i fredstid och vars tillämpningsområde inte enbart omfattar höjd beredskap utan även kan tillämpas i fredstid.

Tågföretagen står med ovan lämnade kommentarer bakom betänkandets förslag. Dessa skapar förutsättningar för tydlighet i samhällets förväntningar och krav vad gäller uppbyggnad av och kapacitet på transportresurser inför kriser, höjd beredskap och eventuellt krig. Tågföretagen och våra medlemsföretag ser fram emot fortsatt ökad tydlighet vad gäller efterfrågad kapacitet på möjliga resurser.

För Tågföretagen den 20 december 2023,

Lina Lagerroth
Näringspolitisk expert

Elvira Sofic
Näringspolitisk expert